

ASSOCIACIO MUSICA CAMERA
Dimecres, 21 març. FESTIVAL BACH

ORFEÓ CATALÀ

eminentes solistes. ORQUESTRA. Direcció:
Mtre. LL. Millet. AUDICIO UNICA
Concerts vinents. ORQUESTRA PAU CASALS,
ORQUESTA SINFONICA DE MADRID, PAQUITA
MADRIQUERA, PLATIGORSKY

KREISLER

i altres, En conjunt, fins a fi de curs;
CINC CONCERTS D'ORQUESTRA
Exclusivament per als socis: Via Laietana, 46,
5.º, 3.ª — Telefon 17798

ASSOCIACIO MUSICA CAMERA
Dimecres. 21 març. FESTIVAL BACH

ORFEÓ CATALÀ

eminentes solistes. ORQUESTRA. Direcció:
Mtre. LL. Millet. AUDICIO UNICA
Concerts vinents. ORQUESTRA PAU CASALS,
ORQUESTA SINFONICA DE MADRID, PAQUITA
MADRIQUERA. PLATIGORSKY

KREISLER

i altres, En conjunt, fins a fi de curs;
CINC CONCERTS D'ORQUESTRA
Exclusivament per als socis: Via Laietana, 46,
5.º, 3.ª -- Telefon 17798

7531/2

MUSICA DE BACH

«Desperteu, diu la veu forta!»

Per
JOSEP PALAU

El nostre entusiasme per Bach no té límits, i qualsevol avinentesa ens és pretext per a donar-ne testimoni. ¿Es que es podria trobar millor pretext per a fer-ho avui ací, que l'anunci d'un festival Bach, amb l'audició de tres cantates pel nostre Orfeó Català?

A l'uníson, talment una multitud de veus unànimes, tots els instruments d'arc, entonen un cant vigorós i ample. Es una melodia sinuosa, que, com les ones innombrables que ondulen la blava superfície de la mar sense límits, sembla no tenir altre fi ni principi que aquell que el compositor ha volgut donar-li en subjectar-se a unes dimensions condicionals per a l'execució material de l'obra. Es una melodia que recomença amb nou delit, tot just finalida, afirmant la seva

forma cíclica, confirmant aquella imatge graciosa que els grecs es feien del moviment circular quan deien que era un tipus de moviment que realitza la permanència en el canvi. Es la forma que convé sobremanera a l'expressió d'aquella confiança serena, de la joia incommovible que anima aquesta meravellosa frase musical de la cantata de Bach (coral: *Sion sent el cant dels guaites...*) i que desmenteix els versos malenconiosos de Wordsworth,

"...el sofriment és sempre llòbreg i trist,
tot ell té el caràcter de l'infinit..."

per a donar raó a les estrofes de Nietzsche, que tradueixen una experiència més clara: «La joia, més fonamental que el dolor, perquè tot dolor diu: passa! i tota joia vol eternitat, eternitat profunda.»

El cor, amb una qualitat en el timbre, que m'apar com qualitat de trompetes, trompetes dels guaites de la ciutat emmurallada, canta: «*Son Amic del cel davalla, de gràcia i de veritat radiant, com astre alçant-se al firmament!*» No, Jacques Rivière, no; la música de Bach no pot caracteritzar-se com la música de la contrició. Sens dubte l'univers de Bach és prou vast i prou cristià per a encloure una pila de moments, que porten l'accent d'un plor contrit, però si haguéssim de caracteritzar l'accent aquí més dominant, que retorna sempre després d'eclipsis més o menys proiongats, diríem que és un accent de lliurament confiat, de serenitat, a moments patètica, més sovint encara tota ella xopa d'una joia immarcebible. En dolça jubilació, com diu el cor.

La música, deia Bach, ha de servir al divertiment de les ànimes. Que ben dit! Damunt de les ànimes Bach exercirà una puixança màgica, una puixança feta d'una plenitud espiritual enfront la qual totes les resistències capitulen. Puixança, com et sentim persuasiva! No és pas una violència que es faci sentir furiosa! Més que Wagner, més que Beethoven, a la mateixa inaccessible elevació de Mozart, Bach desplega la seva puixança espiritual, que irradia en aquestes organitzacions sonores que semblen tenir — com deia Gide, per caracteritzar-ne la tonalitat sobrehumana — un caràcter astronòmic.

Analitzem la veritat sospitada ací. Si humà és tot el que el romanticisme literari i musical ha glorificat, Bach sembla obligar-nos a una altitud sobrehumana. El món que crea una tristesa i una passió que semblen complaure's en

llur propi espectacle, és, com deia Sant Francesc de Sales, un món inútil, i és alhora massa tèrbol per a temptar la diversió de les ànimes que es proposa Bach. Bach és de la família dels espirituals. No comprenen la tristesa sinó és sota la línia de la misericòrdia i de la contrició. Altra-ment, es plauen en aquella dolça tendresa que resulta, diu Joubert, del repòs de la passió. Per això un crític ha pogut dir, pensant segurament en les obres més agudes de Bach, que ens trobem davant d'una intel·lectualització del crit; és a dir, d'una purificació ordenadora de tot element suspecte.

Vegeu els timbres, per exemple, cultivats pels romàntics amb mires a llur repercussió damunt els sentits, treballant a posta la sensualitat inherent al so, al registre, al timbre. Sensualitat vigorosa i mascle en un artista de la talla de Wagner, sensualitat efeminada i profundament immoral, divertint, no les ànimes, sinó l'epidermis, en un Rimsky-Korsakoff i en un Strauss. En canvi, Bach, usa dels timbres per distingir, és a dir, per fer obra eminentment pròpia de la intel·ligència. Lluitar contra tota emanació gelatinosa, mantenir bé el dibuix, la línia clara i contundent. Preneu un instrument com el violoncel, tan propici a la mollicie sensual, preneu un artista que entengui Bach, com és ara Pau Casals i senti-li tocar una de les incomparables suites escrites per a aquest instrument i no parlem més ja, perquè tota paraula és vana i inhàbil per a dir el resultat. Que parli, si de cas, Goethe: «...em semblava que jo estava desproveït dels sentits i que tanmateix no em feien cap falta per copsar aquella música...»

I heus ací la nostra situació davant d'aquesta música. Es un món immens que existeix independentment de nosaltres. Cada vegada que en descobrim un nou fragment, sentim una impressió totalment inèdita, talment quelcom que no hauríem sospital mai, i, vegeu, nou, per a nosaltres, ens és tanmateix intel·ligible. Més que altra cosa, sembla una música que ens restitueix a nosaltres mateixos, que ve a desvetllar en nosaltres, sentiments que eren ja nostres sense saber-ho nosaltres, com si, distrets en el tumult d'una vida a flor de pell ens ignoréssim nosaltres mateixos.

«Desperteu, diu la veu forta!», canta el cor, després d'un petit preludi orquestral, en el qual la música *andante*, sense precipitar-se, parlant el llenguatge de la mesura, segura del seu efecte, dialoga amb ella mateixa en un soliloqui que desdoblen els instruments de corda i el seu eco, els instruments de fusta.

Aquesta és la missió més elevada que hom hagi pogut assignar a l'art. Desvetllar l'home del seu somni sensual, mostrar-li amb tot l'esclat seductor de la bellesa, les perspectives més lluminoses de l'esperit. I heus ací que aquest espectacle us dona una delectació extraordinària, però també a estones, i això és quelcom que jo voldria dir a cau d'orella d'aquells que els passa el mateix que a mi, aquesta música de Bach, tan elevada, tan pura, tan absent de tota vacil·lació, en aguditzar en nosaltres la nostàlgia d'una vida millor, sembla reprimir-nos dolorosament, en indicarnos, a la seva manera, tot l'abís que hi ha entre el que som i el que podríem ésser.

El Festival Bach en la Asociación de Música «Da Camera»

Uno de los grandes conciertos organizados esta temporada por la Asociación de Música «da Camera», ha sido, sin duda, este Festival Bach, confiado a la dirección del ilustre maestro Luis Millet, director del glorioso «Orfeo Català», que, al frente de esta magnífica entidad coral y con la cooperación de una bien conjuntada orquesta, del organista señor Gibert y de los prestigiosos solistas vocales Andrea Fornells (soprano), Concepción Callao (contralto), Emilio Vendrell (tenor) y Ricardo Fuster (barítono), nos ofreció una versión fervorosa de las Cantatas números 140, 161 y 50 de Bach, y de algunos fragmentos de «La Pasión, según San Mateo», del mismo genial autor, que apareció en estas obras en la plenitud máxima de su concepción musical, reveladora de los más profundos acentos del fervor religioso cristiano.

La interpretación dada por el «Orfeo Català» a estas obras del «Padre de la Música» fué sencillamente perfecta en homogeneidad sonora, en afinación y en precisión. La orquesta realizó, asimismo, una magnífica labor interpretativa, destacándose, entre los excelentes profesores que la integraban, el gran violinista Eduardo Toldrá, que dió a las partes a «solo» una densidad de sonido bellísima y una expresión justa y ponderada; el oboísta Casiano Carles, dominador maravilloso de su instrumento, en el que logra una expresividad y una belleza de sonido admirables, y el organista Vicente María de Gibert, que aportó a su interpretación el más respetuoso concepto «bachiano».

Los solistas vocales consiguieron también una interpretación acertada. Vendrell y Concepción Callao expresaron con justa musicalidad y eficaz emoción los fragmentos de «La Pasión», y Andrea Fornells y

Ricardo Fuster patentizaron, en sus intervenciones, su certero sentido musical y su clara comprensión de la música de Bach.

El maestro Millet fué, como siempre, un alto ejemplo de euforia expresiva y de consciencia musical, dando a las obras del gran Juan Sebastián una calidad de entusiasmo

CINE PARIS

Noche, a las 9.45: EL PRIMER DE-
RECHO DE UN HIJO; DIBUJOS
UNIDOS EN LA VENGANZA
en español

Domingo, matinal, a las 10.30

latino, que si no se tratase de otras composiciones profanas de Bach, quizás podría parecer excesivo en intensidad trascendente; pero que en éstas de carácter religioso tuvo una eficacia majestuosa.

El público de «Música da Camera» ovacionó con entusiasmo al insigne fundador del «Orfeo Català», a éste, a la orquesta y a los solistas.

LUIS GONGORA

Femina

Paseo de Gracia, 23. Teléf. 13352

Noche, a las diez: Noticiero, Cul-
tural y LA VIDA EMPIEZA,
por Loreta Young

En el Nuevo

**Debut de Ernesto Rubio con
»La Dogaresa». Todas las
noches «El Amo del Lagar»**

Mañana, sábado, en vermouth popular, con localidades regaladas, será repuesta la famosa zarzuela del maestro Millán: «La Dogaresa», para pre-

23/9/34
 noche

Cero 23/3/34

MONTEON NOVEDADES

Hoy viernes, noche, a las 10'15:

QUINIANA IV - PEREA

contra

GALLARTA III-Chiquito GALLARTA

Mañana sábado tarde, a las 4:

CHIKITO BILBAO - ABASOLO

contra

GALLARTA II - PASAY

Noche, a las 10'15:

IZAGUIRRE - URZAY

contra

SOLOZABAL - PEREA

Detalles por carteles.

metido en esta actuación de Flea a un acontecimiento lírico extraordinario, le acogió con una expectación no lograda por ningún otro artista extranjero y le hizo constantemente objeto de las más calurosas manifestaciones de entusiasmo.

DE MUSICA

Festival Bach

Una gran manifestación de arte, como todas las que interviene nuestro glorioso Orfeo Catalá y el no menos glorioso maestro Millet, alma genial de artista, fué el festival Bach, celebrado en el Palau para los que integran la Asociación de Música de Cámara.

En el programa, además de la Cantata 140 y de algunos fragmentos de la Pasión, según San Mateo figuraban, en primera audición, las Cantatas núm. 161, "Veo dulce hora de la muerte", para coro, orquesta, órgano, contralto y tenor; y la núm. 50, "Pues, la salud y el vigor y el imperio y el poder", doble coro a ocho voces, orquesta y órgano.

Las dos obras nuevas como las demás que se interpretaron, son páginas admirables, ejemplos de verdadera ciencia musical y de altísima, de sublime inspiración.

No es posible, por mucho que se diga, el dar idea de su valor. Es preciso oírlas para aquilatarlo. La emoción intensa que en ellas vibra y que constituye una de las tantas muestras del genio poderoso de Bach, la perfección que en el desarrollo preside, to-

CINE PARIS

Hoy noche, a las 9'45:

Sensacional programa

REVISTA

Triunfo de **Herta Thiele** en el film más humano del año:

El primer derecho de nn hijo

DIBUJOS

George Raft en

Unidos en la venganza

do, en fin, es superior a cuanto la palabra pueda expresar. Por algo se ha dicho y repetido que la música y especialmente la de Bach, la de Beethoven, la de Mozart y la de Wagner, los más grandes genios del arte de los sonidos, sirve para expresar la que no cabe dentro del lenguaje humano.

El Orfeo Catalá interpretó la parte coral de las obras indicadas antes, magníficamente. La orquesta cumplió también a maravilla.

Los solistas, Andrea Fornells, Concepción Callao, Emilio Vendrell, Ricardo Fuster, Eduardo Toldrá y Vicenti M. de Gibert, el eminente organista y musicógrafo, cooperaron con acierto indiscutible. También merece señalarse la actuación del oboe, a cargo de Casiano Carles.

El maestro Millet dió con la insuperable labor que realizó al dirigir todas las obras del programa, una viva muestra de su extraordinario talento músico y de su alma superior de artista.

Ante festivales de esta naturaleza, en donde el arte de los sonidos adquiere su más alta alicurnia en valor interpretativo y musical el desvío por las falsas

ACTUALIDADES

Rambla Catalana, 31. Tel. 11701

Hoy noche en sesión especial de 9 a 1. Entrada, 2 pesetas:

COSTUMBRES TIROLESAS. REVISTA MUSICAL. PATHE JOURNAL. EL REY DE LOS ANIMALES. REVISTA FEMENINA. NOTICIAS ECLAIR. MAS ALLA DEL RHIN. LA NUEVA ALEMANIA. Desnudismo Integral.

corrientes artísticas que tanto abundan en nuestros días se acentúa y en proporción tal que llega a convertirse en repulsión.

¿Música antigua? ¿Música moderna? Música nacida del alma como la de Bach, la de Beethoven, la de Wagner, la de Mozart y la de otros grandes músicos, eso es lo esencial.

Y para terminar vaya un aplauso para la Asociación de Música de Cámara por la organización de tan magno festival.

4533/5

Festival Bach

Fou celebrat dimecres passat al F. de M. C. per l'Associació de Música da Cámara, la qual enguany es distingeix per la vàlua de les seves festes musicals. No cal dir com era de brillant la gran sala, on no es desaprovà cap seient.

A l'hemicicle, des d'ara notablement millorat amb la nova il·luminació, ja definitivament instal·lada, hi havia l'Orfeo Català i una orquestra, encarregats d'interpretar sota la direcció del mestre Millet, un fortíssim programa compost exclusivament per obres de Joan Sebastià Bach, del qual sentirem tres cantates, dues d'elles en primera audició.

La que ja coneixíem, i fou executada en primer lloc, era la núm. 140 «Desperteu, diu la veu forta», obra de gran elevació fundada en el passatge bíblic de les verges prudents. Conté fragments bellíssims, com el cor d'introducció i el coral dels tenors, de què algunes orquestres s'han servit transcrivint-lo capriciosament per tal d'espantarrar un auditori generalment poc capaç de fruir un Bach autèntic. Es també de gran inspiració el coral estricte que li fa d'acabament. Prengueren part en aquesta obra el tenor Vendrell, que digué amb el seu to autèntic d'artista cantant un simple recitatiu, i la Sra. Fornells de Sayós i el baríton Fuster, que es desempallegaren tan bé com pogueren d'uns duos de gran compromís. També hi intervingueren els solistes instrumentals, acompanyants dels duos esmentats, Srs. Carles, oboé, i Toldrà, violí, molt justament celebrats pel públic.

La Cantata núm. 161 «Vina, dolça hora de la mort», comporta la intervenció de les veus de contralt i tenor, respectivament representades per la Sra. Callao i el Sr. Vendrell. Ambdós estigueren ben afortunats. L'obra és d'un pregon sentiment espiritual; constitueix un cant a la mort, deslliurança suprema de l'esperit enyorívol del repòs en el Senyor. Aqueixa aspiració és expressada en senzilles paraules, desposseïdes de tota pompa literària i traduïdes dins el món dels sons amb els més inspirats accents. Bach tradueix ací, no la lletra que mata, segons la coneguda frase, lletra que ja havem dit neta de gales i paraments, sinó l'esperit que l'ha escollida com a un mer excipient d'una elevació sublim de l'ànima. Les quatre primeres parts d'aquesta Cantata són destinades als solistes vocals. La darrera d'aquestes és un originalíssim recitatiu de contralt, després del qual vénen dues parts destinades al cor, un coral fiurat i l'indispensable coral estricte de conclusió: dues peces d'una imponderable bellesa, que deixen l'auditori corprès, i que l'Orfeo Català duia molt ben preparades.

Després fou donat un fragment de la «Passió segons Sant Mateu»: el de la negació de Pere, que conté com a comentari del text evangèlic, ultra un coral típic, la magnífica ària de contralt amb acompanyament de violí solista. La senyora Callao i el senyor Toldrà s'hi feren aplaudir.

El concert finalitzà amb la Cantata núm. 50 «Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder», que consta d'una sola part, interpretació d'un breu text apocalíptic. Es un coral a doble cor fugat i vuit veus, on no sabem si admirar més la riquesa de la construcció sonora o la grandiosa força expressiva. Oboés i trompetes en llurs registres més aguts donen al coral un sentit de triomf i de poder immens, però llur so és sempre embolcallat de les belles figuracions vocals.

Es verament de doldre que el gran treball preparatori que exigeix la presentació d'obres de tanta empenta no constitueixi major font de gaudi per al nostre públic ni tingui major recompensa per als valents intèrprets que aqueixa audició única.

OBERON

LA VIDA CULTURAL

MARGINALS

Lletres inèdites de Coleridge

I

Coleridge fou un exemple típic del geni abundant, tumultuós, polilèdic, que deixa una obra incompleta i desigual, una obra que reflecteix només fragmentàriament les capacitats extraordinàries del seu creador. Algú ha dit que, al costat de la poesia de Wordsworth, "temple que s'enlaira suau, com un nívol, damunt l'envejosa garrixa", la poesia de Coleridge, si el destí li hagués estat més propici, hauria pogut enlair-se com un altre temple germà, "de silueta no pas menys torrejant, però bastit amb més brillants matèries, més ric en detalls, encarnant idees de bellesa més intrínsecas i fantàstiques. En el que en resta, del qual dubtarem si era una obra perfecta malmesa pel poder del temps o bé un grandios inici frustrat per la dolença humana, encara podem endevinar les majestuoses proporcions d'aquest temple i copsar, contra la posta encesa, la pompa dels seus colors".

En les lletres de Coleridge recentment publicades ("Unpublished Letters of Samuel Taylor Coleridge", edited by Earl Leslie Griggs, 2 vols., Yale University Press, New Haven) trobem el testimoni patètic del conjunt d'obstacles que impedia la normal fructificació del poeta de "Kubla Khan". Malgrat la doble hostilitat de les circumstàncies i del seu propi caràcter, Coleridge produí una obra copiosa, com remarca William Lyon Phelps en una recent nota crítica apareguda al darrer fascicle de la "Yale Review". "Coleridge—diu el comentarista—fou víctima de tres grans desgràcies: extrema pobresa, manca de salut, desastros matrimoni. Era un home dissortat—salvat de la desesperació per dos àngels invisibles: el seu geni i la seva fe.

Carlyle parlava molt de la dispepsia i l'insomni que el turmentaven; però era un aspre escocès, d'una salut magnífica si el comparem amb Coleridge. El principal valor d'aquestes cartes és llur demostració que Coleridge no era cap hipocondríac, sinó que sofria d'una gairebé contínua tortura física i de melangia nerviosa: i ell preferia la primera. En una de les seves cartes diu que el dolor ciàtic és tan terrible, que li semblava talment com si una legió de rates li mossegues la cama; però, així i tot, encara donava gràcies a Déu, perquè allò era un "sofrent pur", no acompanyat dels horrors de la por.

M. MANENT

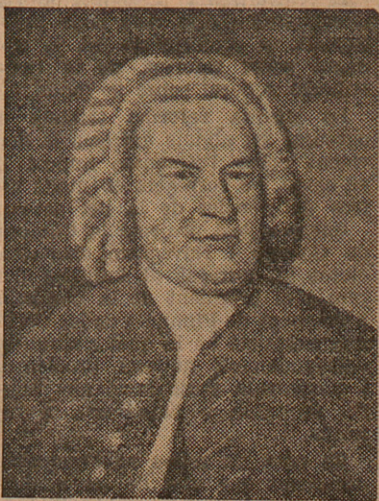
La Festa del Llibre

Com els altres anys, i amb la solemnitat acostumada, el dia 23 d'abril vinent, diada de Sant Jordi, se celebrarà la Festa del Llibre a Barcelona i a tot Catalunya, on ha pres carta de naturalesa i constitueix actualment una festivitat de les més tradicionals i populars. La popularitat assolida per la Festa del Llibre només es comprèn associant-la a la significació que li dona el poble de croada per a la cultura i el progrés nacionals. Des dels primers anys de la seva celebració, adquirí als ulls de l'home del carrer el valor d'una obra cultural iniciada i aconseguida a favor seu i, per això també, fou i és avui vista amb la més viva simpatia per tothom.

Actualment la Cambra Oficial del Llibre treballa amb gran activitat en la preparació de la Festa del Llibre. A petició seva l'Ajuntament de Barcelona ha acordat una subvenció de mil pessetes per al concurs d'aparadors i llocs de venda millor decorats el dia de la Festa. Es comencen a rebre inscripcions a les oficines de la Cambra, i tot permet de suposar que el nombre d'establiments inscrits serà encara superior al de l'anys passat. Gràcies a aquest concurs, els llibreters locals podran, en una noble emulació, desplegar tots els recursos imaginables per atraure el públic a les llibreries i cooperar així eficientment a un dels objectes principals de la Festa del Llibre, encaminada, sobretot, a guanyar noves masses de lectors assidus.

BACH I L'ORFEO CATALA

per Joan Llongueres

J. S. Bach

Recentment, dins la intimitat de l'Associació de Música da Camera, tingué lloc un esdeveniment musical de la més alta importància. Joan Sebastià Bach, el més excel·lent, el més perfecte dels músics, l'únic indiscutible, aquí i arreu, fou de nou interpretat pel nostre Orfeo Català, l'instrument meravellós que el Mestre Lluís Millet ha sabut crear pel més gran honor de la nostra terra.

La crítica musical unànime ha reconegut i proclamat l'excel·lència d'aquest Festival Bach, i li ha dedicat, complint un deure d'estricta justícia, els majors i més entusiastes elogis.

No és pas aquesta la primera vegada que el nostre Orfeo Català interpreta Bach. En les parets del Palau de la Música Catalana hi ha les plaques commemoratives de la Missa en si menor i de la Passió de Nostre Senyor Jesucrist segons Sant Mateu, i en el record de tots els qui seguim, fidelment atents, les activitats de l'Orfeo Català resten ben vives les interpretacions de molts corals; de les cantates núms. 4, 123 i 140, algunes d'elles reproduïdes en discs i celebrades singularment, arreu del món, pels més intel·ligents i més fervorosos coneixedors de Bach; dels Motets: No et deixis, Jesús; Cantem al Senyor un càntic nou; Jesús, joia meua; vina Jesús, vina, i del Magnificat, amb el qual fou inaugurat el Palau de la Música Catalana.

La importància, la perfecció i la grandesa de l'Orfeo Català, fundat i sostingut principalment pel geni, pel tremp i per la fe del Mestre Millet, ja fa alguns anys que heu tingut sobrades ocasions de poder-les reconèixer, perquè s'han manifestat indiscutiblement en totes les obres que ha creat i ha interpretat. Recordem les nombroses i exquisides cançons populars que ha fet esplendorosament revivir; les magnes obres corals dels Mestres Nicolau i Vives, i, amb elles, les de tants d'altres autors catalans i estrangers; les admirables produccions dels grans polifonistes; les audicions memorables de l'Orfeo, de Monverdi; de Les Estacions, de Haynd; de la Novena Simfonia i la Missa Solemnis, de Beethoven, i de la gran escena de la Consagració del Graal de Parsifal, de Wagner, esmentant, només, les més sobresortints i assenyalsades, i al servei de totes aquestes obres, trobem sempre una elevació espiritual sense passió, una consciència artística pura i exemplar, una tècnica absolutament perfecta i una vida o una musicalitat de primer ordre, rarament assolides o igualades entre nosaltres. No en va és l'Orfeo Català, indiscutiblement, per tants conceptes, la institució artística cabdal de Catalunya.

Si el mèrits extraordinaris de l'Orfeo Català hem pogut, sense excepció, constatar-los al llarg del seu gloriós historial, en totes les obres dels més variats estils i de les més oposades escoles que ha anat oferint-nos, crec que podríem afirmar resoltament que quan l'Orfeo Català s'ha posat en contacte amb Joan Sebastià Bach ha excel·lit poderosament, com mai, i ha semblat superar-se a si mateix.

Interpretar Bach fidelment, conservant la puresa de la seva tècnica formidable i sense desfigurar ni contrafer l'esperit que guià el seu pensament, sempre elevat i sublim, és cosa ben difícil en els nostres temps, i podem dir, sense temor d'equivocar-nos, que són ben escassos i ben rars, avui dia, els bons interpretadors d'aquest Pare de la música, les obres del qual eren considerades per Goethe com entreteniments de Déu amb Ell mateix abans de la creació.

El nostre Orfeo Català, i qui diu l'Orfeo Català diu, més concretament, el Mestre Lluís Millet, quan s'acara amb Joan Sebastià Bach sentim que es troba en el clima predilect, en el seu propi element. Creuriem gairebé que l'Orfeo Català ha estat creat principalment per a les obres de Bach i que Bach es retroba de ple en les seves obres quan aquestes de nou prenen vida interpretades pel Mestre Millet.

Molt es parla avui, a propòsit de les obres d'alguns dels més ardit i més genials compositors contemporanis, d'un retorn a Bach, i el nom de Bach sembla actualment posar-se de moda. Això no vol dir que la seva música sigui millor compresa que abans.

Estic d'acord completament, sobre això, amb Pierre Bourgoïn, quan diu, amb evident justesa: "No sembla pas, en efecte, que sigui l'esperit de Bach allò que als nostres dies s'estima; podria succeir molt bé que fos solament la seva tècnica la que s'emportés l'admiració dels nostres músics. No volem atacar ningú, però l'ús que hom fa de la tècnica de Bach per a justificar les fórmules estereotipades del jazz sembla provar que hom s'aferra més a les aparences que no pas a l'essència de l'obra del gran cantor.

Podríem dir que allò que sedueix els joves músics d'aquest temps d'ara, és el costat cartesià de la música de Bach. I això s'explica fàcilment si hom pensa que el veritable turment del període anàrquic de la post-guerra fou, sobretot i abans que tot, un imperiós desig d'un mètode. El famós «retorn a Bach» em sembla no ésser altra cosa sinó la recerca d'una disciplina. Però un veritable retorn fora tota una altra cosa. No n'hi hauria prou d'admirar la tècnica de Bach, caldria també impregnar-se del seu esperit. Perquè si la tècnica del gran cantor és cartesiana, el seu esperit és tot diferent. Cal, per a comprendre'l bé, nodrir-se del seu pensament místic. Que pocs, d'entre els qui creuen retré a Bach un culte fervent, han sabut fer això, o han pensat, solament, que calia fer-ho!"

El veritable retorn a J. S. Bach l'ha realitzat plenament el Mestre Lluís Millet amb el seu Orfeo Català, i ara hauríem d'haver-nos en adonat més que mai, amb la primera audició, entre nosaltres, de les cantates op. 161, «Vina, dolça hora de la mort» i op. 50, «Dones i salut, i el vigor, i l'imperi, i el poder», ofertes a l'Associació de Música da Camera. El Mestre Millet no sols comprèn i penetra la tècnica de Bach, sinó que posseeix un esperit religiós i àdhuc místic

Lluís Millet

semblant, per a no dir igual, al de l'incomparable cantor a Sant Tomàs de Leipzig. L'Orfeo Català, gràcies a aquest esperit del Mestre Millet, és encara, en el nostre temps confusionari i pertorbador, una de les rares entitats d'artisans que cultiven pacientment i amorosament l'art de la música amb fervor, amb humilitat, amb elevació, amb abnegació, amb respecte i amb desig ardent de perfecció. Millet, un gran músic, allunyat de tota vanitat personal i de tot virtuosisme a ultrança, considera la música com un gran ideal humà que salva i redimeix l'esperit dels homes. Es, com Bach, un músic de Déu, sensible a les nobles emocions del cor. És un místic de l'art i un apòstol de la fe. No és estrany, doncs, que interpretada per l'Orfeo Català, l'obra de Joan Sebastià Bach se'ns aparegui en tota la seva elevació espiritual, en tota la seva puixança expressiva, en tota la seva serenitat gloriosa i en tota la seva profunditat adolorida, pura, punyent humil.

Un retorn a Bac o vol dir un retorn a cantar la glòria del Creador de tota cosa i l'esperança, prop d'Ell, d'una vida eterna, o no és tal retorn. Un retorn a Bach és l'antiarrivisme per excel·lència.

L'Orfeo Català, que s'ha cantat sempre, sense contaminar-se, aquesta glòria divina i ha posat en el cel la seva esperança, troba en les obres de J. S. Bach l'expressió justa i sublim de les seves més preades i fonamentals idealitats. Troba, diríem, la seva raó d'existir.

Per això és avui dia—cal dir-ho—, el Mestre Millet un dels pocs i més grans i més purs interpretadors de Bach.

Per això algú, amb suficient autoritat, ben lluny de casa nostra, en oir els discs de les Cantates de Bach, impressionats per l'Orfeo Català, ha pogut dir que, actualment, per a trobar una bona i justa interpretació de J. S. Bach, cal venir a Catalunya.

El camí veritable d'un retorn a Bach ja fa anys que el Mestre Millet, amb l'Orfeo Català, ens l'ha mostrat, i ens l'ha fressat. Ell va al davant, ferm i coratjós. No tothom, però, té prou bondat, ni prou força a l'esperit, ni prou abnegació al cor per a seguir-lo.

L'Orfeo Català, ara que encara té al seu davant el Mestre Millet, aquest home de clara intel·ligència, de cor abrandat, de cos robust i d'esperit sa, hauria de donar-nos cad any unes audicions d'obres de Joan Sebastià Bach, i el Go de Catalunya hauria de subvencionar i patrocinar, d'una manera digna, aquestes audicions que, com totes les donades fins ara, restarien memorables i altament al·lucinatores per a tots. Bach i l'Orfeo Català! Quina admirable bandera per a anar a la reconquesta de la nostra mimvada espiritualitat!...

Obra nova

FENIX O L'ESPERIT DE RENAISSANCE

Aquests dies s'ha posat a la venda una nova obra de Joan Estelrich, la qual porta per títol «Fenix o l'esperit de renaixença». L'obra, editada per la B. C. A. L., amb l'excel·lent tipografia dels Successors de Sallent, de Sabadell, té 266 pàgines i conté el següent sumari.

Prefaci: I.-El fet i la idea de Renaixença. — La decadència; Les renaixences; Iniciativa; L'enyorança; Salvació del passat; Restauració i assimilació; Acció de seleccions; Renaixença i feminitat; Renaixença i puixança; Renaixença i personalitat; Inquietud dels apòstols.

II.-Renaixença i memòria. — La història com a símbol. Tradició i ressorgiment; Renaixença i revolució; Recobriment de la memòria; A la recerca del propi centre; Les commemoracions tristes; Cap al sentit de triomf; El passat profètic; La Pàtria, terra dels morts.

III.-Renaixença i futuritat. — Insatisfacció del Ressorgiment; Renaixença i ànimes decadents; L'obra del vuitcent; Maragall, renaixentista; Enyorança de la plenitud patriòtica; Racisme; Capacitat de millora continuada; Cultura i energia; Contra la carincloneria; Sentit de grandesa; Les dues Pàtries.

IV.-Exemples: El Ressorgiment, Mallorca i el Romanticisme. — Totalitat del Ressorgiment; Quadrado i «La Palma»; Absència d'esperit renaixentista; Els escriptors bilingües: Significació i valor de Quadrado i «La Palma»; Balmes i Quadrado; Aguiló, primer renaixentista insular; Ressorgiment i Romanticisme; Cabanyes; El segle de la joventut anihilada; El «cantor sense llengua»; Boscà; Cabanyes i Costa.

V.-La Missió cultural. Classicisme. — El sentit de la Renaixença i la doctrina del llenguatge; La llengua i la nació; Societat i llenguatge; Una època immoderada; Humanisme; L'ideal de reforma; Funció de l'art; Puresa del poeta; Jocs seculars; El gran disbauxador; Hom d'ésser més catalans?; Germanisme i música; Per l'esperit de Catalunya; Esperit i llibertat; Creació de cultura; L'autodeterminació vera; Classicisme; El model grec; Modernisme i modernitat; Creença en l'esdevenidor.

VI.-La Missió Històrico-política. — Preguntes; Procediments; Els intel·lectuals i la política; L'historicisme llatí; Història i passió nacional; Democràcia i consciència de poble; Contra la plebs; L'art de reconstruir Catalunya; Com podria sucumbir l'autonomia; Autonomia i democràcia; «La trahison des clercs»; Pensament i acció; El problema de l'acció; Cal actuar; Entre el dilectant i el pessimista; Reiteració de fe.

tí un públic nombrós, el senyor marquès de Camps, acompanyat de l'acadèmic i pintor Lluís Masriera, fill d'un dels qui havien d'ésser objecte de l'homenatge.

Oberta la sessió, l'acadèmic numerari doctor Font i Quer féu un resum de la vida de Cadevall, atesa la seva doble personalitat de professor i d'investigador botànic. Féu veure com, amb tot i haver estat de gran vàlua la fundació docent que exercí durant cinquanta anys, té una transcendència molt superior la labor fotogràfica, per tal com fou ell, com a darrer supervivent de l'escola d'Antoni Costa, l'il·lustre professor de botànica de la Universitat, qui, a les primeries d'aquest segle, mantingué l'entusiasme pels estudis de les plantes al nostre país. Parlà de la «Flora de Catalunya», l'obra cabdal de Joan Cadevall, començada sota els auspicis de l'Institut d'Estudis Catalans el 1913 i encara en curs de publicació.

A continuació, l'acadèmic numerari senyor Manuel Rodríguez Codolà, llegí un discurs intitolat: «Un pintor català del segle passat: Josep Masriera i Manovens». La figura moral de l'artista, és presentada amb trets propis, assenyalant-se l'ambient de la nostra ciutat als seus dies i l'estat en què es trobava la pintura de paisatge als començaments del segle XIX, el progrés que en aquest gènere van aconseguir Lluís Rigalt primerament, Martí Alzina després, i la influència que tots dos exerciren en la formació de Josep Masriera.

El senyor president clougué la sessió glossant breument els discursos dels senyors Font i Quer i R. Codolà, i agraí als concurrents l'ur assistència.

Orquestra Pau Casals

Dos eminents concertistes, la violinista hongaresa Jelly d'Arany i el pianista escocès Donald F. Tovey, figuren en els programes de la pròxima sèrie de concerts de l'Orquestra Pau Casals.

Ambdós artistes foren presentats a Barcelona anys enrera en els concerts de l'esmentada orquestra. L'èxit extraordinari que ambdós

artistes assoliren ha motivat que fos sol·licitada novament la seva valuosa col·laboració, que veuran sens dubte amb gust els nombrosos admiradors amb qui compten entre el nostre públic.

0'95 Més de 10.000 articles diferents, tots d'utilitat i ganga. Hospital, 15 i 17 (p. Rambles)

Acadèmia de Ciències i Arts

Aquesta corporació celebrà sessió pública extraordinària el dia 20 del corrent per a honorar la memòria dels seus membres difunts senyors Joan Cadevall i Diars i Josep Masriera i Manovens.

Presidí la sessió, a la qual assis-

Este número, que consta de 8 páginas.
lleva anexas las 8 páginas del
SUPLEMENTO FEMENINO
y se vende al precio de 10 céntimos

L

BARCELONA.—Año XXXIX.—13,065

Viernes 30 de

DIVAGACIONES

La ciencia, el arte y la moral

por Jaime Pahissa

La "Associació de Música "da Camera" ha dedicado su último concierto a obras de Juan Sebastián Bach.

Una cosa podía inducir a reflexionar al que leyera con un poco de atención el programa. Y es: que al lado de los títulos de las obras "Cantata núm. 161" — que llenaba toda la segunda parte — y "Cantata núm. 50" — que cerraba el concierto — se leía: 1.ª audición.

El hecho de que en una ciudad, relativamente musical, como Barcelona, se puedan dar al público por primera vez obras de un genio tan extraordinario como Bach, cuya fama es inmensa, y que es considerado, con justicia, como el compositor de temperamento musical más grande que ha existido, es un indicio de la dificultad tremenda que encuentran las obras de arte en divulgarse.

Al cabo de dos siglos es, pues, posible que un artista famoso, y lleno de genio, tenga aún muchas de sus obras yaciendo desconocidas de la mayor parte de los hombres, hasta de los más afectos a su arte.

No basta a explicar el hecho, en este caso particular, la formidable producción del gran Bach: solamente para ejecutar sus 195 cantatas que se conservan, se necesitarían 50 sesiones completas, con una gran masa de ejecutantes: solistas, coros, órgano y orquesta. No reside aquí la causa; pues si en lugar de obras de profunda espiritualidad se tratara de objetos de un mundo más material, 195 obras hubieran sido una mezquina producción que no hubiera llegado a satisfacer, ni en una ínfima parte, a la demanda.

Hay que buscar la explicación por otro camino: en la gradual escala hacia la espiritualidad de las actividades del hombre.

En efecto: los resultados del trabajo de la inteligencia son aceptados inmediatamente por el mundo entero. Y no solamente aquellos que tienen una aplicación práctica, sino también los de la especulación pura. La fama mundial y rápida que alcanzó Einstein con su célebre teoría de la "relatividad generalizada", a pesar de lo abstracto de sus razonamientos, sólo al alcance de las personas más cultivadas en las altas ciencias matemáticas, es una prueba de ello. Los progresos en medicina, los hallazgos de la química, los inventos de la física y la mecánica, llegan a los más lejanos extremos del mundo en corto plazo de tiempo: en donde sea, encontraremos un aparato de radio, el último específico.

Pero para el arte la vida es cruel; aquí tenemos el ejemplo trágico del gran Bach. Compuso innumerables obras, iluminadas por la inspiración más sublime, de la más noble calidad, con la construcción más sólida y formidable. Pero no pudo ni apenas oírlas, ni acaso llegó a darse cuenta de su grandeza. En la época en que floreció — más apropiado sería decir, en que fructificó — no era factible reunir los elementos necesarios; ni la técnica ni el estilo eran lo bastante avanzados para lograr una interpretación satisfactoria de sus magníficas creaciones. De alguna de sus sublimes obras no se dió la segunda audición hasta pasados más de cien años de haberse estrenado por los mezquinos elementos de su capilla. Y las que oyó hubo de ser en condiciones completamente deficientes que no podían dar idea de su valor.

Pero aún así, a pesar de esta terrible condición de las obras de arte, muchas de aquellas cuyo valor lo merece, llegan a ver alborar, tarde o temprano, el día de su consagración y gloria.

Mas, hay otro mundo, en la vida de la humanidad, cuyo destino es menos halagüeño aún: el mundo de la moral. Para los profetas, para los santos, para las grandes ideas de perfección espiritual, no hay mañana.

Desde que el hombre es hombre, desde que la humanidad tiene historia, nacen y mueren seres absolutamente excepcionales, dotados de luz divina, que predicán doctrinas ideales, de bien, de paz, de justicia, doctrinas que los hombres comprenden y comparten muchas veces, pero que nunca supieron llevar a la realidad. Contra el propio interés, contra la propia conciencia, el hombre se obstina en mantener el régimen primario que sigue la vida de la humanidad, o no es capaz de superar la inercia de este movimiento. A pesar de todos los progresos y del avance incesante de la civilización, las guerras se suceden; la esclavitud, en diferentes formas, perdura; el odio vive; la injusticia reina.

Y es que, como decíamos, cuanto más se acercan a la espiritualidad las iniciativas humanas, más resistencia encuentran a su realización.

Así podríamos decir, como resumen de la tesis de este artículo, exagerando un poco los términos, que la ciencia es de hoy; el arte, de mañana; y la moral, de nunca.

La secció de Música de Cambra a Audicions Intimes dirigida pel Mtre. Toldrà

Aquesta sessió, que tingué lloc a la magnífica i confortable sala d'audicions del Casal del Metge, el dimarts propassat, nit, resultà una sessió musical notabilíssima i del tot reeixida.

Val a dir que el programa, amb l'Ofrena musical, de J. S. Bach; el «Concerto», de M. de Falla, i el «Septet», de Beethoven, oferia un positiu interès, interès que augmentava encara els noms dels artistes executants als quals era confiada la interpretació d'aquestes obres, de tan diversos estils, però tan plenes de la més pura musicalitat totes elles.

Inicià el programa la Fuga a tres veus, per a clavicembal, de l'Ofrena musical, de J. S. Bach, correctament interpretada pel jove clavicembalista Macari C. Kastner i seguidament fou interpretada pel propi senyor Kastner i pels notables artistes senyors Eduard Forà i Esteve Gratacós, la «Sonata», per a flauta, violí i continu, que forma part de la mateixa «Ofrena».

No cal pas ponderar l'excel·lència d'aquesta música del vell Bach, tan meravellosament construïda i prodigiosament resolta, i direm solament que la interpretació fou ben acurada i digna en tots conceptes de la importància i bellesa de l'obra del gran cantor de Leipzig.

El «Concerto», del mestre Manuel de Falla, és una de les obres importants d'aquest il·lustre compositor. Dins un ambient estrictament hispànic, saturat de noblesa, de religiositat i de sabor popular, a l'impuls d'un dinamisme rítmic, ric i complex, i d'una sonoritat variada i sempre sorprenent, l'eminent autor de «El retablo de Maese Pedro», escriu els tres temps d'aquest «Concerto», entre els quals el temps «lento» sobresurt per la seva fonda emoció religiosa i per la seva amplitud de catedral gòtica. És una obra, aquesta, de molt difícil execució i de no fàcil comprensió, sobretot a la primera audició, però d'una qualitat musical de primer ordre i d'una positiva valor artística.

La interpretació a càrrec dels meritíssims artistes senyors Kastner (clavicembal), Gratacós (flauta), Carles (oboe), González (clarinet), Toldrà (violí), i Millet (violoncel), fou seriosa, ben preparada i mereixedora de tot elogi. Es de dordre, només, que la part de clavicembal, ja sia per l'instrument, ja per la pulsació del senyor Kastner, no prengué un major relleu i restés sovint massa a darrer terme.

Acabà aquesta sessió exquisida amb una interpretació perfecta del deliciós «Septet» en mi bemoll, cp. 20, de Beethoven, a càrrec dels notables artistes senyors Toldrà, Tarragó, Millet, Joan Gratacós, González, Gaxens i Bonell. Tots els temps d'aquesta obra, d'una inspiració fresca i abundosa, foren dits d'una manera impecable, amb remarcable unitat, amb vida i amb elevació d'estil, i foren extraordinàriament aplaudits, en aquesta obra com en les anteriors els interpretadors esmentats, tots ben coneguts i estimats pels seus dots d'excel·lents artistes, i particularment el mestre Eduard Toldrà, que una vegada més acredità el seu talent musical i la seva fina sensibilitat i el seu fort temperament d'artista, en la direcció de les obres que integraven aquest selecte programa.

J. LL.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Durant el mes de març han ingressat a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, els següents socis nous:

Collectius: Ajuntament de Gavà; Centre Catòlic Renaixement, de Canet de Mar; Ateneu Popular d'Argentona; Agrupació Catalans d'Amèrica, de Barcelona; Germanor Catalana i Republicana, de Barcelona; Vida Tortosina, de Tortosa.

Individuals: 30 de Barcelona; 5 de Sitges; 5 de Maigrat; 3 de Figueres; 2 de Colònia Güell; 1 d'Arenys de Mar; 1 de Badalona; 1 de Blanes; 1 de La Baells; 1 de Mataró; 1 de Sant Joan Despí; 1 de Sant Just Desvern; i 1 de Vilassar de Mar.

Infants: 57 noies de les Escoles de Sitges, i 47 nois de les Escoles de la mateixa població.

Total: 163 socis nous.

Curs de Català. — La setmana vinent començarà la tercera part del Curs de Català que es dona a l'estatge de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana els dilluns, dimecres i divendres, en dos grups d'alumnes, de set a vuit i de vuit a nou del vespre, respectivament.

Les matèries que seran explicades en aquesta darrera tanda de lliçons seran: Elements de Fonètica, Ortografia, Prosòdia i Nocions de Dialectologia Catalana. A final de curs seran repassades les qüestions sobre les quals hom pot amb més freqüència observar faltes en el llenguatge parlat i escrit dels catalans.

Per a inscripcions per a aquestes lliçons, cal adreçar-se a la Secretaria de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, carrer dels Arcs, 1, principal, telèfon 18862.

En la darrera reunió del Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana foren ratificades les noves Junes de diverses Comissions Delegades, les quals han quedat constituïdes com segueix:

Manresa: President, Joan Solernou i Patris; Tresorer, Antoni Costa i Balari; Secretari, Ramon Bosquet; Vocals, Joaquim M.ª Cecchini i Joan Sanmartí i Carles Ribas.

Borges Blanques: President, Melitó Caselles; Secretari, Josep Melons; Tresorer, Gabriel Bardia; Vocals, Víctor Martí i Emili Aldoma.

Sant Cugat del Vallès: President, Albert Tries; Vice-President, Domènec Rodó; Tresorer, Antoni M.ª Rifà; Secretari, Jacint Calopa; Vocal Bibliotecari, Francesc Farell; Vocal segon, senyora Maria Solà; Vocal tercer, Pere Pahissa; Vocal quart, Miquel Rodó, i Vocal cinquè, Isidre Rifà.

Sant Andreu: President, doctor Josep Coracran; Tresorer, Francesc Prats; Secretari, Manuel Tola; Vocals, Salvador Vellé, Josep Mustich i Pere Cabanes.

A Olot han quedat designats per a formar la Comissió Delegada, els senyors Joaquim Casabó, Josep Monteis i Ramon Calm.

Camiseria
SANS

Boqueria, 32

Gran baratura de preus